

HØJESTERETS DOM

afsagt fredag den 22. august 2025

Sag 104/2024

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Hanne Reumert, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Københavns Byret den 11. april 2024 (SS 4-2607/2024) og af Østre Landsrets 9. afdeling den 20. juni 2024 (S-1165-24).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Michael Rekling, Hanne Schmidt, Lars Apostoli, Rikke Foersom og Mohammad Ahsan.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om formildelse af straffen.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

Supplerende sagsfremstilling

Københavns Politi besluttede den 5. januar 2024 i medfør af politilovens § 6 a, stk. 1, 2. pkt., jf. stk. 2, 2. pkt., at udpege et område på og omkring Christiania som en målrettet skærpet strafzone med virkning fra den 10. januar 2024 kl. 12.00 og frem til den 10. juli 2024 kl. 12.00. Af beslutningen, der blev offentliggjort på politiets hjemmeside den 8. januar 2024, fremgår bl.a.:

”Retsvirkning

Den målrettede skærpede strafzone indebærer, at straffen for overtrædelse af straffelovens § 191, overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer eller for manglende

efterkommelse af et af politiet i medfør af ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 5 meddelt zoneforbud, kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen er begået inden for zonen jf. straffelovens § 81 e.

Begrundelse for udpegning af målrettet skærpet strafzone

Udpegning af en målrettet skærpet strafzone jf. politilovens § 6 a, stk. 1, 2. pkt. kan jf. politilovens § 6 a, stk. 2, 2. pkt. ske, hvis der i et område foregår åbenlys og systematisk handel med euforiserende stoffer, og dette i væsentlig grad er egnet til at skabe utryghed for personer, der bor eller færdes i området.

Københavns Politi har ved beslutningen lagt vægt på, at der i området for den målrettede skærpede strafzone foregår åbenlys og systematisk handel med euforiserende stoffer.

Ved vurderingen af handlens karakter som åbenlys og systematisk har politiet lagt vægt på, at det i en lang række straffesager er lagt til grund, at handlen med euforiserende stoffer i området blandt andet sker fra salgsboder og lignende faste steder. Det er tillige lagt til grund at handlen er organiseret med en række faste funktioner såsom sælgere, vagter i det nærliggende område og andre faste funktioner knyttet til den daglige håndtering af boderne.

Endvidere har politiet lagt vægt på omfanget af handlen, som er konstateret i forbindelse med den massive og omfattende operative indsats, som Københavns Politi gennem lang årrække har gennemført i det pågældende område, herunder ved ugentlige rydninger af boderne, antallet af anholdelser i området og beslaglæggelse af betydelige mængder narkotika.

Der er således tale om et kriminalitetsbillede, som er vedvarende og rodfæstet i området på og omkring Christiania.

Det er politiets erfaring, at narkotikakriminaliteten helt eller delvist begås af personer med tilknytning til organiserede kriminelle rocker- og bandegrupperinger, hvilket efter politiets vurdering skaber utryghed for personer, der bor eller færdes i området, og fremmer en generel forråelse af nærmiljøet. Dette har blandt andet manifesteret sig i en række sager om alvorlig personfarlig kriminalitet, som efter politiets vurdering kan henføres til den åbenlyse og organiserede handel med euforiserende stoffer i området. I de seneste tre år er der i zonen begået tre drab og fire drabsforsøg og blandt andet anmeldt over tredive sager vedrørende legemsangreb af særligt rå, brutal eller farlig karakter.

Dertil kommer, at der i mange tilfælde har været voldelige konfrontationer mod politiet og det er Københavns Politis vurdering, at i nogle tilfælde har disse konfrontationer været planlagt og organiseret.

...

Det er politiets vurdering, at den åbenlyse og systematiske handel med narkotika, som foregår i området på og omkring Christiania væsentligt overstiger omfanget af ligeartet kriminalitet i andre sammenlignelige områder, og i væsentlig grad er egnet til at skabe utryghed for personer, der bor eller færdes i området...

...

Oprettelse af zonen vurderes på baggrund af en samlet politifaglig vurdering at være et effektivt og målrettet værktøj i kampen mod den åbenlys og systematiske handel med euforiserende stoffer og et egnet redskab til at genskabe trygheden i området på og omkring Christiania.”

Retsgrundlag

I politilovens § 6 a er om en målrettet skærpet strafzone anført:

”§ 6 a... Politiet kan endvidere for en nærmere bestemt tidsperiode udpege et afgrænset geografisk område (målrettet skærpet strafzone), hvor straffelovens § 81 e finder anvendelse...

Stk. 2... Udpegning af en målrettet skærpet strafzone efter stk. 1, 2. pkt., kan ske, hvis der i det pågældende område i strid med lovgivningen om euforiserende stoffer foregår åbenlys og systematisk handel med euforiserende stoffer og dette i væsentlig grad er egnet til at skabe utryghed for personer, der bor eller færdes i området, og udpegning af en målrettet skærpet strafzone vurderes at være et egnet redskab til at genskabe trygheden i området...

Stk. 3. En beslutning som nævnt i stk. 1 træffes af politidirektøren eller den, som denne bemyndiger hertil. Beslutningen skal offentliggøres og indeholde en begrundelse og en angivelse af det afgrænsede geografiske område og tidsrum, som beslutningen gælder for.”

Straffelovens § 81 e om straffastsættelse for forhold begået i en målrettet skærpet strafzone lyder:

”§ 81 e. Den straf, der er foreskrevet i denne lovs § 191, i lovgivningen om euforiserende stoffer eller i lovgivningen om politiets virksomhed for manglende efterkommelse af et forbud meddelt af politiet til en person, der har udvist en særlig utryghedsskabende adfærd eller ved sin adfærd bidraget til at skabe særlig utryghed, kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen er begået inden for en målrettet skærpet strafzone udpeget i medfør af § 6 a, stk. 1, 2. pkt., i lov om politiets virksomhed.”

Politilovens § 6 a, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, 2. pkt., samt straffelovens § 81 e blev indsat ved lov nr. 1786 af 28. december 2023, der trådte i kraft den 1. januar 2024. I de almindelige bemærkninger til lovforslaget (Folketingstidende 2023-24, tillæg A, lovforslag nr. L 80, s. 2-8) anføres det bl.a.:

”1. Indledning

Regeringen ønsker et trygt Danmark. Derfor skal der også gøres op med områder som f.eks. Pusher Street på Christiania, der i årtier har været hjemsted for åbenlys organis-

ret narkotikakriminalitet. Det er bl.a. organiserede kriminelle bandegrupperinger, der står bag kriminaliteten, som fører afstumpet vold og utryghed med sig.

...

2.1. Målrettet skærpet strafzone

2.1.1. Gældende ret

...

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Der findes i Danmark områder, der er hjemsted for åbenlys organiseret narkotikakriminalitet. Det er bl.a. organiserede kriminelle bandegrupperinger, der står bag kriminaliteten, som fører afstumpet vold og utryghed med sig. Det ønsker regeringen at gøre op med.

...

Med henblik på at styrke politiets indsats mod den organiserede narkotikakriminalitet finder Justitsministeriet, at der er behov for at give politiet et nyt og fokuseret værktøj til at sætte ind over for områder, som er præget af åbenlys og systematisk handel med ulovlige euforiserende stoffer, og hvor der som følge deraf er et særligt behov for at komme denne kriminalitet til livs og genskabe trygheden i området. Det er i den forbindelse Justitsministeriets opfattelse, at der er behov for at kunne sætte målrettet ind mod den kriminalitet, der vurderes at være roden til utryghed i det pågældende område, hvor der foregår åbenlys og systematisk handel med ulovlige euforiserende stoffer.

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.1.3.1. Generelt om målrettede skærpede strafzoner

Det foreslås, at der indføres en ordning, hvorefter politiet kan beslutte at udpege en målrettet skærpet strafzone i et geografisk afgrænset område og for en nærmere bestemt tidsperiode, hvis der i området i strid med lovgivningen om euforiserende stoffer foregår åbenlys og systematisk handel med euforiserende stoffer. En målrettet skærpet strafzone vil indebære, at straffen for overtrædelse af straffelovens § 191 eller lovgivningen om euforiserende stoffer i det pågældende område kan forhøjes indtil det dobbelte i den periode, hvor der måtte være udpeget en målrettet skærpet strafzone...

...

2.1.3.2. Kriminalitetstyper

...

Forslaget er ... målrettet lovovertrædelser, hvor det er forventningen, at en strafskærpelse vil kunne have en adfærdsregulerende effekt på potentielle gerningspersoners besiddelse og køb og salg af euforiserende stoffer i det pågældende område...

2.1.3.3. Betingelser for at udpege en målrettet skærpet strafzone

Det foreslås, at en målrettet skærpet strafzone kan udpeges, hvis politiet vurderer, at der i det pågældende område i strid med lovgivningen om euforiserende stoffer foregår

åbenlys og systematisk handel med euforiserende stoffer, der i væsentlig grad er egnet til at skabe utryghed for personer, der bor eller færdes i området, og at udpegning af en målrettet skærpet strafzone vurderes at være et egnet redskab til at genskabe trygheden i området.

Ved åbenlys og systematisk handel med euforiserende stoffer forstås, at der i et afgrænset område foregår handel med euforiserende stoffer f.eks. i salgsboder eller lignende faste steder, og hvor handlen med euforiserende stoffer har en systematisk karakter, f.eks. på grund af dens omfang, eller fordi der som led i handlen udfyldes en række faste funktioner, såsom vagter, faste sælgere m.v. Det skal være tydeligt for personer, der befinder sig i området, at der foregår handel med euforiserende stoffer.

Herudover vil der skulle være tale om handel med euforiserende stoffer i en grad, der væsentligt overstiger omfanget af ligeartet kriminalitet i andre sammenlignelige områder. Et sammenligneligt område vil f.eks. kunne være et område med samme geografiske størrelse med tilsvarende befolkningstæthed, eller et område med samme geografiske størrelse, der har en f.eks. lignende bymæssig placering eller karakter.

I modsætning til de eksisterende skærpede strafzoner forudsættes det derimod ikke, at det aktuelle kriminalitetsbillede er usædvanligt for det pågældende område.

Herudover skal handlen med euforiserende stoffer i væsentlig grad være egnet til at skabe utryghed for personer, der bor eller færdes i området...

Det vil være op til politiet at foretage en samlet politifaglig vurdering af den konkrete situation i det pågældende område i forhold til, om betingelserne for at udpege en målrettet skærpet strafzone er opfyldt.

Det vil for eksempel kunne være relevant at udpege en målrettet skærpet strafzone i en situation, hvor der i et nærmere geografisk afgrænset område helt åbenlyst og systematisk foregår handel med euforiserende stoffer, og hvor kriminalitetsbilledet er vedvarende og rodfæstet i området, og politiet vurderer, at narkotikakriminaliteten helt eller delvist begås af personer med tilknytning til organiserede kriminelle, der typisk skaber utryghed hos omkringboende og fremmer en generel forråelse af nærmiljøet. Det kan også være tilfældet, hvis narkotikakriminaliteten samtidig har relation til andre typer af kriminalitet, som skaber utryghed i området, f.eks. hærværk, trusler, vold, afpresning eller lignende.

Som det også gælder for de eksisterende skærpede strafzoner vil politiet desuden skulle vurdere, om udpegning af en målrettet skærpet strafzone vil være et egnet redskab til at genskabe trygheden i området. Det vil sige, at politiet skal vurdere, om etableringen af en målrettet skærpet strafzone efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 e kan medvirke til at forebygge, at nogen begår strafbare handlinger omfattet af bestemmelsen, og til at genskabe tryghed for beboere og andre, der færdes i området. I den forbindelse skal politiet vurdere, om der er andre redskaber, som vil være mere hensigtsmæssige til at opnå formålet, ligesom det forudsættes, at en almindelig politimæssig indsats ikke har vist sig tilstrækkelig til at komme den åbenlyse og systematiske handel med euforiserende stoffer til livs.

...

2.1.3.7. Strafskærpelse

Som anført under pkt. 2.1.3.1 foreslås det, at der indsættes en ny bestemmelse i straffelovens § 81 e, hvorefter den straf, der sædvanligvis ville blive udmålt for overtrædelser af straffelovens § 191 og lovgivningen om euforiserende stoffer, kan forhøjes indtil det dobbelte... Det er en betingelse for, at bestemmelsen finder anvendelse, at forholdene er begået inden for en målrettet skærpet strafzone udpeget i medfør af den foreslåede § 6 a, stk. 1, 2. pkt. i politiloven.

...

Det forudsættes, at strafniveauet for de overtrædelser, der oplistes i den foreslåede § 81 e, i almindelighed fordobles sammenlignet med strafniveauet for tilsvarende overtrædelser begået uden for en målrettet skærpet strafzone.

Hvis et forhold i forvejen straffes med en lang fængselsstraf, og en fordobling af strafniveauet ikke vurderes at stå i rimeligt forhold til den begåede kriminalitet sammenholdt med tilsvarende forbrydelser begået uden for den målrettede skærpede strafzone, forudsættes det dog, at straffen som udgangspunkt vil skulle skærpes med en tredjedel. Det vil som udgangspunkt alene kunne gælde for meget grove overtrædelser omfattet af straffelovens § 191.

Endvidere forudsættes det, at overtrædelser, der uden for en målrettet skærpet strafzone straffes med bøde, fremover som udgangspunkt skal kunne straffes med fængsel, når der er tale om et gentagelsestilfælde begået i en målrettet skærpet strafzone i medfør af den foreslåede § 81 e. Det vil f.eks. betyde, at besiddelse af mindre mængder euforiserende stoffer til eget forbrug i en målrettet skærpet strafzone allerede i andengangstilfælde vil kunne straffes med en ubetinget fængselsstraf. I førstegangstilfælde vil bøden skulle fordobles.

Fastsættelsen af straffen efter den foreslåede § 81 e vil forsat skulle bero på domstolernes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde, og straffelovens almindelige regler om straffens fastsættelse mv. vil forsat finde anvendelse i sager omfattet af den foreslåede bestemmelse. Det gælder bl.a. § 81 om skærpende omstændigheder, § 82 om formildende omstændigheder og § 83 om fastsættelse af straffen under den angivne strafferamme eller strafbortfald.”

Anbringender

T har anført navnlig, at straffen, som lovgiver har ønsket forhøjet indtil det dobbelte efter straffelovens § 81 e, er normalstraffen for samme forbrydelse begået uden for en målrettet skærpet strafzone.

Hvis lovgiver havde ment, at det var den allerede forhøjede straf som følge af den organiserede hashhandel på Christiania, der skulle fordobles, ville der i forarbejderne til straffelovens § 81 e ikke have stået ”sammenlignet med strafniveauet for tilsvarende overtrædelser begået uden for en målrettet skærpet strafzone”.

Det har således ikke været lovgivers intention, at straffen først forhøjes, fordi der er tale om organiseret hashhandel på Christiania, og at straffen derefter af fuldstændig samme grund forhøjes med yderligere 100 % i medfør af straffelovens § 81 e.

Ved straffastsættelsen skal der tages udgangspunkt i, at han har besiddet 178 gram hash med henblik på videreoverdragelse, idet joints og hashkager, der er blandingsprodukter, i et tilfælde som det foreliggende ikke indgår i strafberegningen.

Normalstraffen for salg af ca. 100-250 gram hash er fængsel i 10-14 dage, og det er således denne straf, der efter straffelovens § 81 e skal fordobles til fængsel i 20-28 dage. En eventuel skærpelse af denne straf på grund af relevante forstraffe kan efter den almindelige strafskærpelsesregel i straffelovens § 81, nr. 1, ikke overstige 10 dage. Straffen skal derfor fastsættes til fængsel i maksimalt 40 dage.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at der ved straffastsættelsen skal tages udgangspunkt i den skærpede straf, der efter fast praksis gælder for organiseret hashhandel på Christiania, og at det er denne straf, der herefter skal forhøjes efter straffelovens § 81 e.

Der henvises herved til, at det følger af forarbejderne til straffelovens § 81 e, at bestemmelsen har til formål at gøre op med organiseret hashhandel i områder som Christiania. Hertil kommer, at det følger af forarbejderne, at strafforhøjelsen skal ske i forhold til ”den straf, der sædvanligvis ville blive udmålt”, ligesom det forudsættes, at straffen efter § 81 e ”i almindelighed fordobles sammenlignet med strafniveauet for tilsvarende overtrædelser begået uden for en målrettet skærpet strafzone”.

Straffen i denne sag ville uden at anvende § 81 e formentlig blive fastsat til fængsel i 4 måneder under hensyn til bl.a. mængden af hashprodukter, at forholdet er begået som led i den organiserede hashhandel på Christiania, Ts tidligere domme for ligeartet kriminalitet og det hurtige recidiv efter hans seneste dom i november 2023.

Straffen på 8 måneders fængsel, jf. straffelovens § 81 e, er dermed fastsat korrekt, idet straffen er forhøjet indtil det dobbelte i forhold til den i forvejen skærpede straf på 4 måneders fængsel for organiseret hashhandel på Christiania.

For så vidt angår mængden af hashprodukter skal de 8 joints og 16 hashkager også medregnes, da det er den samlede mængde euforiserende stoffer, der skal indgå ved straffastsættelsen, jf. herved også Højesterets dom af 31. marts 2021 (UfR 2021.2947).

Højesterets begrundelse og resultat

T er dømt for overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer ved at have været i besiddelse af bl.a. ca. 175 gram hash med henblik på videreoverdragelse som led i den organiserede hashhandel på Christiania, der på gerningstidspunktet i medfør af straffelovens § 81 e var udpeget som en målrettet skærpet strafzone.

For Højesteret angår sagen straffastsættelsen, og hovedspørgsmålet er, om der ved fastsættelsen af den straf, der kan fordobles efter straffelovens § 81 e, kan lægges vægt på den skærpende omstændighed, at forholdet er begået som led i den organiserede hashhandel på Christiania, jf. straffelovens § 81, nr. 3, eller om der ved fastsættelsen af den straf, der kan fordobles, skal ses bort fra den nævnte skærpende omstændighed.

Efter politilovens § 6 a kan politiet for en nærmere bestemt tidsperiode udpege et afgrænset geografisk område som en målrettet skærpet strafzone, hvis der i det pågældende område i strid med lovgivningen om euforiserende stoffer foregår åbenlys og systematisk handel med euforiserende stoffer, og dette i væsentlig grad er egnet til at skabe utryghed for personer, der bor eller færdes i området, og udpegning af en målrettet skærpet strafzone vurderes at være et egnet redskab til at genskabe trygheden i området.

Af straffelovens § 81 e fremgår, at den straf, der er foreskrevet i bl.a. lovgivningen om euforiserende stoffer, kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen er begået inden for en målrettet skærpet strafzone. I bestemmelsens forarbejder anføres det, at § 81 e indebærer, at den straf, der sædvanligvis ville blive udmålt for overtrædelser af bl.a. lovgivningen om euforiserende stoffer, kan forhøjes indtil det dobbelte. Endvidere anføres det, at det forudsættes, at

strafniveauet for sådanne overtrædelser i almindelighed fordobles sammenlignet med strafniveauet for tilsvarende overtrædelser begået uden for en målrettet skærpet strafzone.

Desuden følger det af forarbejderne, at formålet med en målrettet skærpet strafzone er at gøre op med områder som f.eks. Pusher Street på Christiania, hvor bl.a. organiserede kriminelle bandegrupperinger står bag kriminaliteten, som fører afstumpet vold og utryghed med sig, og hvor der således er et behov for at genskabe trygheden i området.

På baggrund af forarbejderne til straffelovens § 81 e og bestemmelsens formål finder Højesteret, at det med bestemmelsen er forudsat, at der ved fastsættelsen af den straf, der kan fordobles efter § 81 e, kan lægges vægt på den skærpende omstændighed, at forholdet er begået som led i organiseret hashhandel – herunder på Christiania – jf. straffelovens § 81, nr. 3. Højesteret bemærker herved, at det er hashhandlens organiserede karakter, der er den skærpende omstændighed, som begrunder en strafforhøjelse efter straffelovens § 81, nr. 3. Strafforhøjelsen efter straffelovens § 81 e er begrundet i, at det pågældende område er udpeget som en målrettet skærpet strafzone med henblik på at genskabe trygheden i området.

Herefter – og i øvrigt af de grunde, som landsretten har anført – tiltræder Højesteret, at T er straffet med fængsel i 8 måneder.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

T skal betale sagens omkostninger for Højesteret.